

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudcem Mgr. Janem Šmakalem ve věci

žalobkyně:

J. Š.

zastoupená advokátkou JUDr. Kateřinou Královcovou,
sídlem Jiráskova 4, Rokycany,

proti

žalované:

Česká správa sociálního zabezpečení,
sídlem Křížová 1292/25, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalované č. j. X. ze dne 14. 3. 2024,

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení č. j. X. ze dne 14. 3. 2024 a jemu předcházející rozhodnutí č. j. X. ze dne 9. 11. 2023 se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna nahradit žalobkyni náklady řízení ve výši 3 900 Kč k rukám její zástupkyně JUDr. Kateřiny Královcové do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Řízení před správním orgánem

1. Rozhodnutím č. j. X. ze dne 9. 11. 2023 žalovaná zamítla žádost žalobkyně o invalidní důchod. Podle posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení Rokycany sice poklesla pracovní schopnost žalobkyně o 55 %, což odpovídá invaliditě druhého stupně. Žalobkyně ale ke dni vzniku invalidity (22. 7. 2020) nezískala potřebnou dobu pojištění, tedy nesplnila druhou kumulativní podmínku pro vznik nároku na invalidní důchod.
2. Žalobkyně proti tomuto závěru brojila námitkami. Namítla, že se v jejím případě jedná o tzv. invaliditu z mládí. Žádala o přezkum svého zdravotního stavu. Žalovaná námitky zamítla. V řízení o nich nechala vypracovat posudek lékařem Institutu posuzování zdravotního stavu, z něhož vyplynulo, že hlavní příčina nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně spadá pod kapitolu V (Duševní poruchy a poruchy chování), položku 8b [Mentální retardace; mentální postižení lehkého stupně (debilita), IQ 50-69 narušení adaptivního chování, značně snížená úroveň sociálních dovedností, je přítomen náhled, zhoršené nebo snížené ovládací a rozpoznávací schopnosti, výkon některých denních aktivit omezen] přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity). Míru poklesu pracovní schopnosti u tohoto postižení vyhláška o posuzování invalidity stanovuje 30-45 %. Posudkový lékař zvolil horní hranici uvedeného rozmezí s přihlédnutím k úzkostné poruše žalobkyně. Dále tuto hodnotu zvýšil o 10 % podle § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity, a to s ohledem na přidružené potíže žalobkyně a její omezené možnosti kvalifikace. Celkově tedy míra poklesu pracovní schopnosti žalobkyně činí 55 %. Za datum vzniku invalidity posudkový lékař určil den 20. 2. 2024, tedy první den nároku na dávku.

II. Řízení před soudem

3. Proti rozhodnutí žalované o námitkách žalobkyně brojila žalobou. Nesouhlasila s tím, že nezískala potřebnou dobu pojištění. Od 19. 2. 2024 je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání na Úřadu práce ČR. Rovněž nesouhlasila s tím, jak byl posouzen její zdravotní stav. Žalobkyně trpí lehkou mentální retardací a smíšeně úzkostně depresivní poruchou kolísavé intenzity. Již během porodu utrpěla poškození mozku, přičemž do dnešního dne není schopna vykonávat i běžné denní aktivity bez dozoru. Žalobkyni je 20 let, ale její intelektové schopnosti odpovídají dítěti ve věku 11 let. Soud také omezil svéprávnost žalobkyně v nejširším možném rozsahu. To vše mělo být zohledněno. Žalobkyně byla přesvědčena, že měla být uznána invalidní v třetím stupni.
4. Žalovaná s žalobou nesouhlasila. Žalobkyně nezískala potřebnou dobu pojištění, a tudíž jí nárok na invalidní důchodu nevznikl. I pokud by byla žalobkyně shledána invalidní v třetím stupni, stejně by musela získat potřebnou dobu pojištění. Tu však nezískala. Žalobkyně je sice od 19. 2. 2024 vedena na Úřadu práce ČR. Aby se tato doba mohla hodnotit jako náhradní doba pojištění, musela by žalobkyně získat alespoň 1 rok.

III. Posouzení věci

5. Napadený výrok rozhodnutí žalované krajský soud přezkoumal podle § 75 odst. 2 soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Obecná východiska

6. Předmětem řízení bylo posouzení nároku žalobkyně na invalidní důchod, tedy na dávku podmíněnou dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem. Podle § 38 zákona o důchodovém pojištění platí, že pojištěnec má nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let a stal se invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku (písm. a), nebo invalidním následkem pracovního úrazu (písm. b).
7. Podle § 39 odst. 1 a 2 zákona o důchodovém pojištění, platí, že pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 % (odst. 1). O invaliditu prvního stupně se jedná, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 % [odst. 2 písm. a)]. O invaliditu druhého stupně se jedná, jestliže jeho pracovní schopnost poklesla nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 % [odst. 2 písm. b)]. O invaliditu třetího stupně se jedná, jestliže jeho pracovní schopnost poklesla nejméně o 70 % [odst. 2 písm. c)].
8. V přezkumném řízení soudním jsou k posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti osob i k zaujetí posudkových závěrů o invaliditě ze zákona povolány Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (§ 4 odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení). V soudní praxi je důkaz posudkem posudkové komise chápán jako případ předepsaného důkazu (srov. rozsudek NSS č. j. 2 Ads 58/2003-75 ze dne 4. 12. 2003, č. 133/2004 Sb. NSS).
9. Soud hodnotí posudek jako každý jiný důkaz v rámci volného hodnocení důkazů (§ 77 odst. 2 s. ř. s.). Nejsou-li namítány jiné vady řízení, soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity ověřuje pouze to, zda je posudek posudkové komise úplný a přesvědčivý (např. rozsudek NSS č. j. 4 Ads 13/2003-54 ze dne 25. 9. 2003, č. 511/2005 Sb. NSS), případně – namítá-li to žalobkyně – zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena (např. rozsudek NSS č. j. 6 Ads 11/2013-20 ze dne 15. 5. 2013). Posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí (např. rozsudek NSS č. j. 4 Ads 61/2010-63 ze dne 11. 11. 2010, č. 2240/2011 Sb. NSS).
10. Soud proto vyžádal, aby posudková komise, konkrétně odbor posudkové služby v Plzni, vypracovala posudek o zdravotním stavu žalobkyně. S ohledem na tvrzení žalobkyně o době vzniku postižení a nemožnosti získat potřebné doby pojištění soud posudkové komisi uložil, aby se konkrétně vyjádřila k tomu, zda lze stav žalobkyně hodnotit jako omezení tělesných, smyslových nebo duševních schopností, které mělo za následek neschopnost soustavné přípravy k pracovnímu uplatnění, tzv. *invaliditu z mládí*. Podle § 42 odst. 1 věty první zákona o důchodovém pojištění má totiž na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně nárok též osoba, která dosáhla aspoň 18 let věku, má trvalý pobyt na území České republiky a je invalidní pro invaliditu třetího stupně, jestliže tato invalidita vznikla před dosažením 18 let věku a tato osoba nebyla účastna pojištění po potřebnou dobu (§ 40).

Závěry posudkové komise

11. Posudková komise dospěla k závěru, že pracovní schopnosti žalobkyně k datu vydání napadeného rozhodnutí poklesly o 70 %, a proto se v jejím případě jednalo o invaliditu třetího stupně podle § 39 odst. 2 písm. c) zákona o důchodovém pojištění. Posudková

komise u žalobkyně shledala dominantním postižení, jak ho vymezuje kapitola VI (Postižení nervové soustavy), položku 1c (Cévní postižení mozku a míchy, dětská mozková obrna; středně těžké funkční postižení, středně těžká motorická, senzorická, řečová nebo kognitivní dysfunkce, některé denní aktivity omezeny) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Pro míru poklesu pracovní schopnosti u tohoto postižení vyhláška o posuzování invalidity stanovuje rozmezí 40-60 %. Posudková komise zvolila horní hranici uvedeného rozmezí, a to s ohledem na tíži celkového funkčního postižení žalobkyně a jeho dopadu na její schopnost zvládat běžné denní aktivity. Tuto hodnotu zvýšila o 10 % podle § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity. Celkově tedy míra poklesu pracovní schopnosti žalobkyně činí 70 %, což odpovídá invaliditě třetího stupně. Za datum vzniku příslušného stupně invalidity posudková komise určila den psychologického vyšetření, tj. 14. 9. 2010. V té době bylo žalobkyni 6 let. Posudková komise uvedla, že se jedná o dobu, od které se kognitivní stav žalobkyně ustálil na stávající úrovni lehkého mentálního postižení, LMR. Platnost stanovila trvale.

12. Posudková komise *výslovně uvedla, že se jedná o invaliditu z mládí* podle § 42 zákona o důchodovém pojištění. Žalobkyně tedy nemusela získat potřebnou dobu pojištění, aby jí byl přiznán nárok na invalidní důchod. Obsahově se posudek úplně vypořádal s námitkami žalobkyně. Soud tedy posudek vyhodnotil jako úplný a přesvědčivý. Vůči složení posudkové komise a obsahu posudku účastníci nic nenamítli.
13. Protože posudek splňuje požadavky setrvale kladené na tento typ důkazu, řádně prokazuje skutkový stav k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované. Jasně z něj plyne, že pokles pracovní schopnosti žalobkyně odpovídá 70 %, což podle § 39 odst. 2 písm. c) zákona o důchodovém pojištění odpovídá invaliditě třetího stupně, která byla dána jak ke dni napadeného rozhodnutí žalované o námitkách, tak i ke dni jemu předcházejícímu rozhodnutí nepřiznávajícímu žalobkyni invalidní důchod. Jelikož invalidita třetího stupně žalobkyni vznikla před dosažením 18 let podle § 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, *nemusela žalobkyně splnit podmínku potřebné doby pojištění* podle § 40 zákona o důchodovém pojištění.

IV. Závěr

14. Jelikož žalovaná vycházela z toho, že žalobkyně je invalidní ve druhém stupni a nemá splněnu podmínku potřebné doby pojištění, byla obě její rozhodnutí založena na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu. Soud proto obě její rozhodnutí zrušil pro vady podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a věc jí vrátil k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1, 3 a 4 s. ř. s.).
15. Žalovaná bude v dalším řízení vycházet ze skutkového stavu zjištěného na základě provedení dokazování v soudním řízení, tedy že **invalidita třetího stupně žalobkyně vznikla ke dni 14. 9. 2010 a nadále trvá** (§ 78 odst. 6 s. ř. s.).
16. Procesně úspěšná žalobkyně má právo na náhradu nákladů řízení, které účelně vynaložila vůči procesně neúspěšné žalované (§ 60 odst. 1 věty první s. ř. s.). Náhrada nákladů řízení se skládá z odměny advokátky za tři úkony právní služby po 1 000 Kč podle § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu (převzetí a příprava věci, žaloba, vyjádření k posudku) a tři související paušální náhrady hotových výdajů po 300 Kč. Žalovaná je tedy povinna nahradit žalobkyni náklady řízení v celkové výši 3 900 Kč k rukám její zástupkyně dr. Kateřiny Královcové do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu do dvou týdnů od jeho doručení. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 8. listopadu 2024

Mgr. Jan Šmakal v.r.
soudce